2018-00110

21/05/92

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'EGLISE SAINT-VINCENT SISE PLACE SAINT-VINCENT A EVERE.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier. notamment les articles 22 et 23;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 13 avril 1995 ouvrant la procédure de classement comme monument de la totalité de l'église Saint-Vincent sise place Saint-Vincent à Evere;

Vu l'avis de la Commission royale des monuments et des sites émis le 30 novembre 1995;

Considérant que le Collège des bourgmestre et échevins de la commune d'Evere a remis un avis favorable en séance du 3 juillet 1995, assorti de la condition de réduire la zone de protection;

Considérant qu'il a été répondu à cette condition par une réduction substantielle de l'étendue de la zone de protection;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN HET GEHEEL VAN DE SINT-VINCENTIUSKERK GELEGEN SINT-VINCENTIUSPLAATS TE EVERE.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid de artikels 22 en 23;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 13 april 1995 houdende opening van de procedure tot bescherming als monument van het geheel van de Sint-Vincentiuskerk gelegen Sint-Vincentiusplaats te Evere;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 30 november 1995;

Overwegende dat het College van burgemeester en schepenen van de gemeente Evere een gunstig advies heeft uitgebracht in zitting van 3 juli 1995, op voorwaarde van de vrijwaringszone te beperken;

Overwegende dat op deze voorwaarde werd beantwoord door een substantiële beperking van de uitbreidheid van de vrijwaringszone;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Après en avoir délibéré,

ARRETE :

Article 1. - Est classée comme monument la totalité de l'Eglise Saint-Vincent sise Place Saint-Vincent à Evere, connue au cadastre d'Evere, lère division, section A, lère feuille, parcelle n° 87 b, en raison de son intérêt historique et artistique, précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

Art. 2 - La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend les voiries, parties de voiries, ainsi que l'ensemble des parcelles ou parties de parcelles reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3 - Le Ministre ayant les Monuments et Sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 29.05.97

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Na beraadslaging,

BESLUIT :

Artikel 1. - Wordt beschermd als monument het geheel van de Sint-Vincentiuskerk gelegen Sint-Vincentiusplaats te Evere, bekend ten kadaster te Evere, lste afdeling, sectie A, blad nr 1, perceel nr 87 b, omwille van haar historische en artistieke waarde zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij dit besluit.

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument betreft de wegen, gedeelten van de wegen evenals het geheel van de percelen of gedeelten van de percelen opgenomen in de omtrek, afgebakend op het plan gevoegd in bijlage II bij dit besluit.

Art. 3 - De Minister tot wiens bevoegdheid Monumenten en Landschappen behoort, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 29.05.97

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'EGLISE SAINT-VINCENT SISE PLACE SAINT-VINCENT A EVERE

Références cadastrales : Evere, lère division, section A, lère feuille, parcelle n° 87 b.

Description sommaire :

Jadis, le site de l'église n'était occupé que par une tour romane qui servait de tour de défense. Selon certaines sources, cette tour remonte au IXème siècle, d'autres optent pour les XII-XIIIèmes siècles. Préservée jusqu'à nos jours, cette tour romane fortifiée fait partie de la façade principale.

Au début du XIIIème siècle, une deuxième entrée fut aménagée dans la façade avant de l'église
Construite au début du XVIIIe siècle, cette église respecte parfaitement le style roman de la tour.

La façade principale est constituée de la tour romane, légèrement saillante, et est flanquée d'ailes latérales plus basses sous un toit en appentis. Les deux flancs de cette tour sont pourvus de contreforts articulés.

Le centre de la tour - qui comporte également l'entrée principale - est éclairé d'une fenêtre ronde de conception sobre.

Au-dessus de la porte de bois, ornée d'éléments en fer forgé, se trouve un relief sculpté dans la pierre représentant la tête d'un ange. De même que l'église, ce relief combine la pierre de taille blanche et le grès local maçonnés.

Un larmier orne le portail principal.

A droite de l'entrée (au sud-ouest) se trouve une petite chapelle servant de baptistère. L'entrée de l'église est précédée d'un escalier.

Tant au nord qu'au sud se trouve une petite annexe située dans le prolongement des bas-côtés. L'annexe sud sert de sacristie.

Le choeur présente une structure polygonale à l'extérieur.

L'intérieur de cette église se compose de trois nefs. La nef centrale a une profondeur de quatre travées. Les travées sont constituées d'arcs en plein cintre reposant sur une colonne dorique et une base polygonale. Le plafond possède une voûte d'arrêtes. lI n'y a toutefois pas de transept.

Le choeur présente un plan étroit ainsi qu'une niche

semi-circulaire à son extrémité. II comporte deux statues de saints polychromes en bois (St. Jean l'Evangéliste et Notre-Dame) datant de la seconde moitié du XVème siècle.

A gauche et à droite du choeur, c-à-d. contre les murs formant les bas-côtés, se trouvent deux autels latéraux.

L'autel gauche (1641-1660) est constitué de bois peint et marbré. Cet autel possède une statue de la Vierge à l'enfant. II s'agit d'une statue en bois polychrome datant du premier quart du XVIe siècle.

A droite se trouve un retable du XVIIe siècle.
lI s'agit d'une peinture à l'huile anonyme de la seconde moitié du XVIe siècle illustrant *Saint-Vincent de Soignies revêtant l'habit monacal*.

A l'arrière de l'église se trouve une peinture à i' huile représentant *l'Ascension du Christ entre deux anges*. L'orgue baroque romantique fut acheté en 1870 par le facteur d'orgue Mercklin-Schütze. Un autre élément remarquable de l'intérieur est la chaire en chêne sculpté du milieu du XVIIe siècle. La base est ornée de têtes d'anges; le bas-relief représente la Vierge à I'ent^ant ainsi que d'autres symboles des vertus théologales. La rampe d'escalier est ornée des statues de Saint-Pierre et Saint-Paul.

Enfin, citons les superbes vitraux polychromes réalisés en 1985 par Pierre Majerus et ornés de scènes de l'Apocalypse.

Intérêt presenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique et artistique

L'origine de l'église (la tour) remonte au IXème ou au XII-XIIIème siècle. II s'agit de la plus ancienne église d'Evere selon différentes sources. On retrouve ce type de tour à Haren, Neder-Over-Heembeek, Woluwé-Saint-Lambert, etc... En 1120, I'éveque Burchard donna l'église locale au chapitre de Soignies. Cette église reçut le nom du fondateur du chapitre. L'église Saint-Vincent a connu d'importantes modifications au début du XVIIIème siècle, alors qu'elle n'était encore qu'une petite église paroissiale. Une deuxième entrée fut aménagée sur la façade avant, les bas-côtés de la nef furent couverts d'une voûte et le choeur fut carrelé et également voûté. Ces travaux furent confiés à F. Vandeneynde, maître sculpteur et inspecteur des travaux à la Ville de Bruxelles. En 1714, les parties inférieures des murs du choeur et de la nef centrale furent recouvertes d'un lambrissage.

Le presbytère fut acheté en 1724, détruit la même année puis

reconstruit.
En 1742, l'école attenant à l'église fut détruite et remplacée par un petit baptistère.
L'église fut encore agrandie en 1845-1846.
En 1944, le presbytère fut détruit par un bombardement, Ensuite l'église fut restaurée et le presbytère reconstruit.

Le caractère roman de la tour fut parfaitement respecté durant les phases de construction successives. Assez récent, le presbytère fut concu selon un esprit roman correspondant répondant au style de l'église.
Leur implantation quelque peu isolée fait de l'église et du presbytère des éléments déterminants du quartier.
La valeur historique de cette église, ses caractéristiques artistiques - dont la sobriété architecturale est un élément capital - ainsi que sa position déterminante pour le paysage, justifient parfaitement son classement.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 29.05.97

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Charles PICQUE

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN HET GEHEEL VAN DE SINT VINCENTIUSKERK GELEGEN SINT-VINCENTIUSPLAATS TE EVERE

Kadastrale gegevens : Evere lste afdeling, sectie A, lste blad, perceel nr. 87 b

BEKNOPTE BESCHRIJVING

Oorspronkelijk was er op de plaats waar de huidige kerk staat alleen een romaanse toren, die dienst deed als verdedigingstoren. Verschillende bronnen spreken van een 9de eeuwse toren, anderen opteren voor de 12de-13de eeuw. Deze versterkte romaanse toren is tot op heden bewaard en maakt deel uit van de voorgevel van de kerk.

De kerk die in het begin van de 18de eeuw herbouwd werd, heeft de romaanse stijl van de bestaande toren volledig gerespecteerd.

De hoofdgevel bestaat uit de romaanse toren die een licht risaliet vormt en geflankeerd wordt door lagere zijvleugels onder een lessenaarsdak. De twee zijden van de vooruitspringende toren hebben gelede steunberen.

In het midden van de toren - die tevens de hoofdingang bevat - is er een rond venster dat sober opgevat is. Boven de houten deur, die afgewerkt is met smeedijzer, is er een in steen uitgehouwen reliëf met het hoofd van een engel. Dit reliëf, evenals de kerk bestaan uit een combinatie van witte natuursteen en lokale zandsteen in metselverband. Een waterlijst versiert het hoofdportaal.

Rechts van de ingang (ten Zuidwesten) bevindt zich een kleine kapel die dienst doet als baptisterium. Voor de ingang van de kerk is er een trap. Zowel aan de noordzijde als aan de zuidzijde bevindt zich een klein bijgebouw, dewelke in het verlengde van de zijbeuken liggen. Het bijgebouw aan de zuidzijde doet dienst als
sacristie.

Het koor heeft een polygonale structuur aan de buitenzijde.

Het <u>interieur</u> van de kerk bestaat uit drie beuken. Het schip is vier traveeën diep. De traveeën worden gevormd door rondbogen, die op een Dorische zuil rusten en een polygonale basis hebben. Het plafond heeft een kruisgewelf. Er is echter geen transept.

Het koor heeft een smal langgerokken plan en een halfronde absis aan het uiteinde en bevat twee houten gepolychromeerde heiligenbeelden, met name Johannes de Evangelist en O.L.-Vrouw, uit de tweede helft van de 15de eeuw.

Links en rechts van het koor, m.a.w. tegen de afsluitende muren van de zijbeuken, staan tweezijaltaren.

Het linker portiekaltaar dateert van 1641-1660 en is in hout dat geverfd en gemarmerd werd. Het altaar bevat een Maria beeld met kind. Het is een gepolychromeerde houten beeld uit het eerste kwart van de 16de eeuw.

Rechts is er een retabel uit de 17de eeuw. Het is een anoniem olieverfschilderij uit de tweede helft van de 16de eeuw met als voorstelling *De heilige Vincentius van Zinnik neemt de monnikspji op*.

Achteraan in de kerk hangt een olieverfschilderij van *Verrezen Christus tussen twee engelen*. Het romantisch barokorgel werd in 1870 van de firma Mercklin-Schütze aangekocht. Een ander opmerkelijk onderdeel van het interieur is de eikehouten preekstoel, die gebeeldhouwd werd in het midden van de 17de eeuw. De voet bestaat uit engelenkoppen, de kuip in bas-reliëf toont de Maagd met kind en andere symbolen van de goddelijke deugden. De trapleuning wordt versierd met de beelden van de HI. Petrus en Paulus.

Tot slot zijn er prachtige gepolychromeerde glas-in-loodramen die in 1985 (1984 : datum van de eerste studie) vervaardigd werden door Pierre Majerus en die taferelen uit de Apocalyps tot onderwerp hebben.

Waarde van het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed

Historisch en artistiek belang:

Deze kerk, waarvan de oorsprong - de toren - teruggaat tot de 9de of de 12de-13de eeuw, naargelang het standpunt van de verschillende bronnen, is tot op heden de oudste kerk te Evere. Dit type van toren vindt men ook terug te Haren, Neder-Heembeek, St.-Lambrechts-Woluwe, enz... In het jaar 1120 verkreeg het kapittel van Zinnik van bisschop Burchard de plaatselijke kerk, die naar de stichter van het kapittel genoemd werd. De Sint-Vincentiuskerk onderging in het begin van de 18de eeuw - toen ze nog een kleine parochiekerk was - grote wijzigingen. Er kwam een tweede ingang langs de voorzijde, de zijbeuken van het schip werden overwelfd en het koor werd bevloerd en eveneens overwelfd. Deze werken werden toevertrouwd aan F. Vandeneynde, meester steenhouwer en tevens inspecteur van de werken van de stad Brussel. In 1714 werden de onderste delen van de muren van het koor en van het schip bekleed met lambrizeringen.

De pastorie werd in 1724 aangekocht en in datzelfde jaar verwoest en heropgebouwd. In 1742 werd de school - die aan de kerk grensde - afgebroken en vervangen door een kleine doopkapel. De kerk werd nogmaals uitgebreid in I845-1846. In 1944 werd de pastorie door een bombardement verwoest. Nadien werd de kerk gerestaureerd en de pastorie heropgebouwd.

Het romaans karakter van de toren werd tijdens de opeenvolgende constructiefasen volledig gerespecteerd en nageleefd. De pastorie die van recentere datum is, werd in een Romaanse geest ontworpen, aansluitend bij de stijl van de kerk.

Hun ietwat geïsoleerde inplanting maakt dat de kerk en de pastorie beeldbepalend zijn voor de omgeving. De historische waarde, haar artistieke karakteristieken met in het bijzonder haar architecturale soberheid en haar beeldbepalende ligging, verantwoorden ten volle haar bescherming.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 29.05.97

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUÉ

ANNEXE II A L' ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'EGLISE SAINT-VINCENT SISE PLACE SAINT-VINCENT A EVERE.

DELIMITATION DE LA ZONE DE PROTECTION

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN HET GEHEEL VAN DE SINT-VINCENTIUSKERK GELEGEN SINT-VINCENTIUSPLAATS TE EVERE.

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

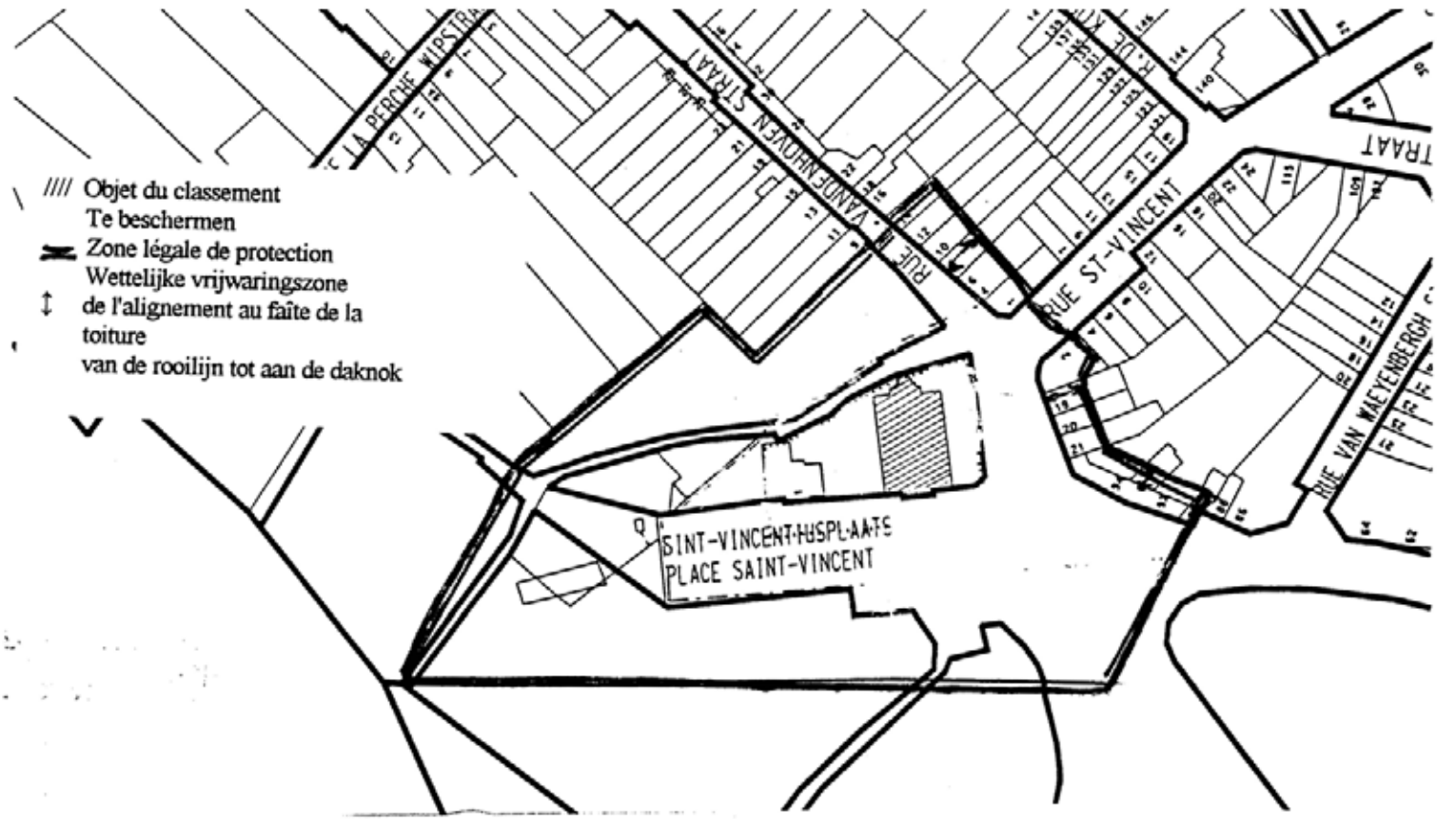

Vu pour être annexé à l'arrêté du 29.05.97

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 29.05.97

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE